

Kirjastosta kaikki hyvään elämään

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kirjastot

KAINUUN JA
POHJOIS-POHJANMAAN
KIRJASTOT

KIRJASTOSTA KAIKKI HYVÄÄN ELÄMÄÄN

1. Kirjasto on kunnan tunnetuin ja vaikuttavin palvelukeskus
2. Kirjasto on kunnan ennakkoluulottomin toiminnan kehittäjä
3. Kirjasto on aktiivinen yhteisön rakentaja

KIRJASTO

KOKO KANSAN KIRJASTO

- Kirjastot ovat lakisääteinen palvelu, jonka järjestämisvastuu on kunnalla ([Laki yleisistä kirjastoista 2016, 5 §](#))
- Kirjasto toteuttaa kansalaisten sivistyksellisiä oikeuksia ([Perustuslaki 16 §](#))
- 2/3 suomalaisista käyttää kirjaston palveluita, nuorista miltei kaikki ([Suomen kirjastoseura 2017, s. 14](#))
- Kirjastot tuottavat hyvinvointia enemmän kuin ne kuluttavat julkisia varoja: kansainvälisten arvioiden mukaan yksi sijoitettu euro hyödyttää yhteiskuntaa kolmella - neljällä eurolla. ([Kirjastoseura 2017, s. 5](#))
- Kirjasto tukee kuntalaisten hyvinvointia: kulttuurilla on positiivisia terveysvaikutuksia: ”positiivinen yhteys hyvään koettuun terveyteen, elämänlaatuun ja onnellisuuteen” ([Sitra, 2017](#))
- Kirjasto on peruspalvelu, jonka pitää olla alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla ([AVI, 2020](#))

KIRJASTO

LUKUTAIDOT JA KANSALAISTAIDOT

- Lukutaidolla on merkitystä opintomenestykseen, työuraan ja tulotasoon ([Suomen kirjastoseura 2017](#), [Kirjastot.fi](#))
- Lapselle lukeminen voi antaa lähes vuoden etumatkan koulupolulle ja myöhemmällä lukuharrastuksella on suoranaisia vaikutuksia koulumenestykseen ([KARVI, 2020](#))
- Monilukutaito (eli erilaisten tekstityyppien sekä sanallisen, visuaalisen ja audiitiivisen materiaalin analysointi ja tuottaminen eri välineiden avulla) on välttämätön taito nyky-yhteiskunnassa ([Lukukeskus, 2020](#))
- Digitaidot ovat kansalaistaitoja, joita tarvitaan yhteiskuntaan osallistumisessa ([VM, 2020](#))

KIRJASTO

VALTAKUNNALLINEN YHTEISTYÖ

- Valtakunnallisen yhteistyön tarkoituksena on tasavertaistaa yleisten kirjastojen tarjoamia kirjastopalveluja
- Valtakunnalliset kehittämispalvelut eli VAKE tuottaa ja kehittää verkkosisältöjä, alusta- ja rajapintapalveluja, viestintää ja muita palveluja koko maan yleisten kirjastojen käyttöön ([Laki yleisistä kirjastoista §7](#))

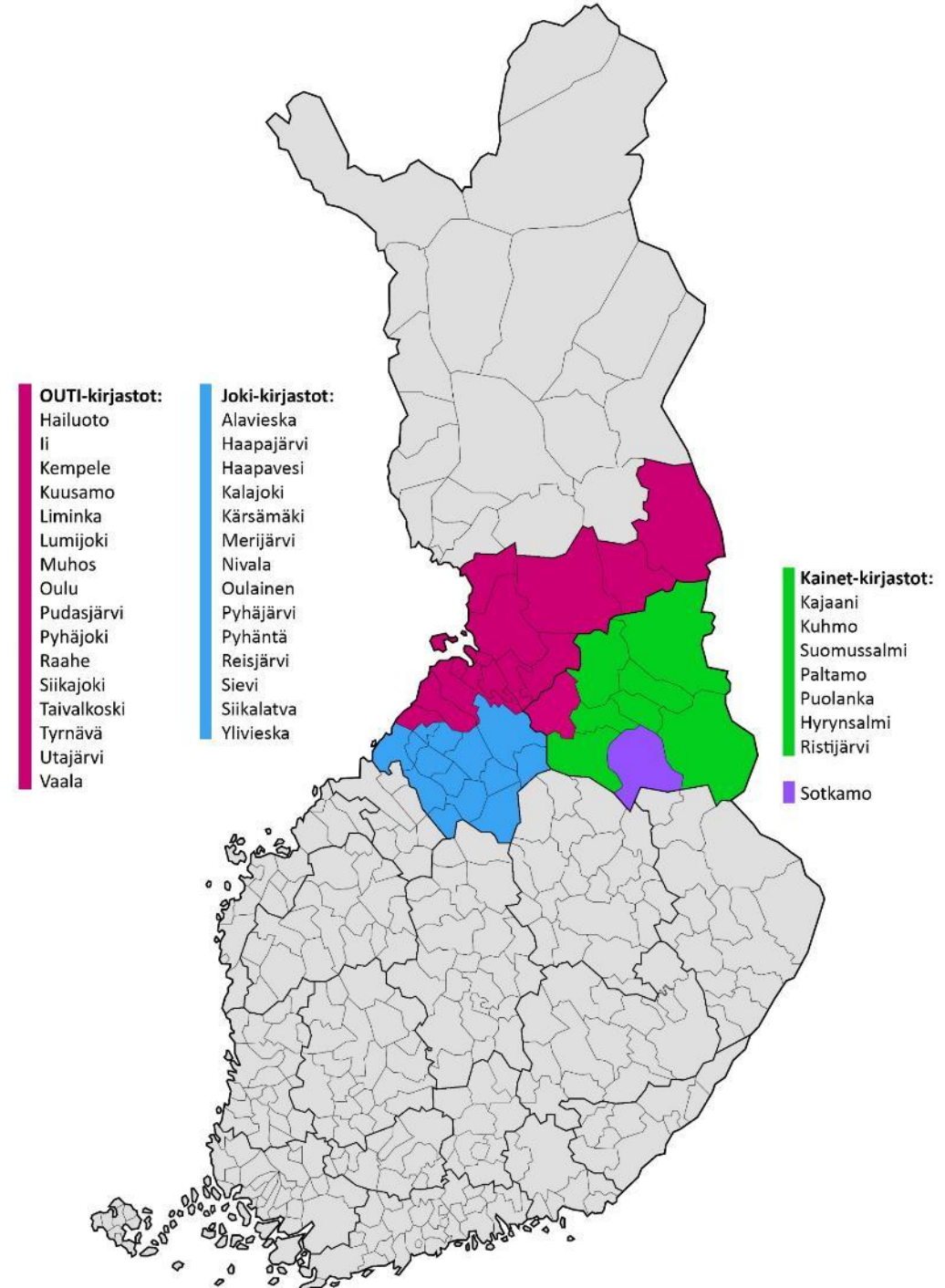

VALTAKUNNALLINEN YHTEISTYÖ

- Seinäjoen kaupunginkirjaston valtakunnallinen erityistehtävä lasten ja nuorten lukemisen ja lukutaidon edistämisen tukemiseksi kirjastoissa ([ErTe](#)) tuottaa muun muassa koulutuksia, podcasteja ja kirjastojen kouluyhteistyösopimusta.
- Yleisten kirjastojen neuvosto ([YKN](#)) on yleisten kirjastojen yhteistyötä koordinoiva ja yhteisiä kannanottoja muodostava elin. Se edustaa yleisiä kirjastoja kirjastoverkon yhteistyössä ja tekee yhteisiä strategioita.

KIRJASTOJEN ALUEELLINEN KEHITTÄMISTEHTÄVÄ

- Alueellinen kehittämistehtävä (eli Ake) korvasi maakuntakirjastot 2018
- Tavoitteena on tukea toimialueen yleisten kirjastojen kehittämistä ja henkilöstön osaamista sekä edistää yleisten kirjastojen keskinäistä yhteistoimintaa

MITÄ KUNTANNE SAA?

- Maksutonta koulutusta kirjaston henkilöstölle ajankohtaisista aiheista
- Yhteiset kirjastojen asiakkaille suunnatut materiaalit
- Keskinäinen vertaisverkko (toimintatapojen jakaminen, tapaamiset, Teams-yhteistyö, etäkahvit yms.)
- Yhteistyö alueen kuntien kesken on vuorovaikutteista
- Kirjastojen yhteinen kehittäminen

Oulun alueellisen kehittämistehtävän järjestämät koulutukset

 2033 osallistujaa etänä ja paikan päällä

34 lähikoulutusta viidellä eri paikkakunnalla

800 koulutusvideon katsomista

ALUEEN YHTEINEN EKIRJASTO

”En ole ollut tietoinen kuinka laajat palvelut e-aineiston suhteen nykyään on.”

25-vuotias, Oulu

”Olen lainannut e-kirjoja ja äänikirjoja ja tulen ainakin äänikirjoja lainaamaan tulevaisuudessakin! Niitä tulee kuunneltua ainakin lenkeillä. Oli tosi iloinen yllätys kun huomasin kuinka helppoa lainaaminen on ja kuinka paljon kirjoja löytyy e-kirjoina.”

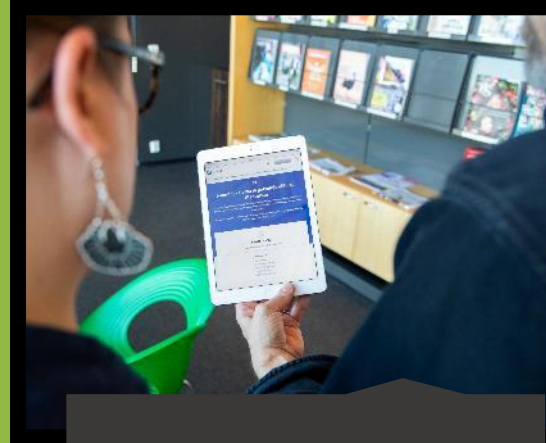
35-vuotias, Oulu

- Tasavertaiset ja saavutettavat palvelut koko alueelle
- Vihreät arvot, ei jakeluongelmia, ei ole sidottu tilaan ja paikkaan
- Hyödynnetään yhteistyön voima (ja toimitaan kustannustehokkaasti):
  - Aktiivisen yhteistyön ja keskustelukulttuurin ylläpito alueen kirjastojen välillä
  - Erilaisten aineistojen tarjoaminen asiakkaille
  - Osaamisen jakaminen ja päällekkäisen työn väheneminen
  - Sopimusneuvottelut tehdään keskitetysti
  - Markkinointi ja opastusmateriaalien keskitetty jakaminen
- Digiosaamisen lisääminen

KIRJASTOTYÖN MONINAISUUS

Saavutettavat kirjastopalvelut

Digiopastus

Opetuksen tuki

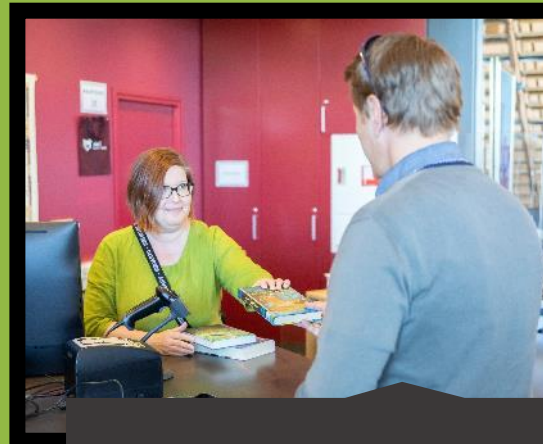
Kokoelmatyö

Tapahtumatuotanto

Lukemisen edistäminen

Asiakaspalvelu

Kirjastotyön tulevaisuus

SAAVUTETTAVAT PALVELUT

- Kirjastoautot
- Kotipalvelu
- Vankilakirjastotyö
- Celia
- Palvelut senioreille
- Etätietopalvelu
- Monikulttuuriset ja -kieliset kirjastopalvelut
- Sosiaalinen saavutettavuus

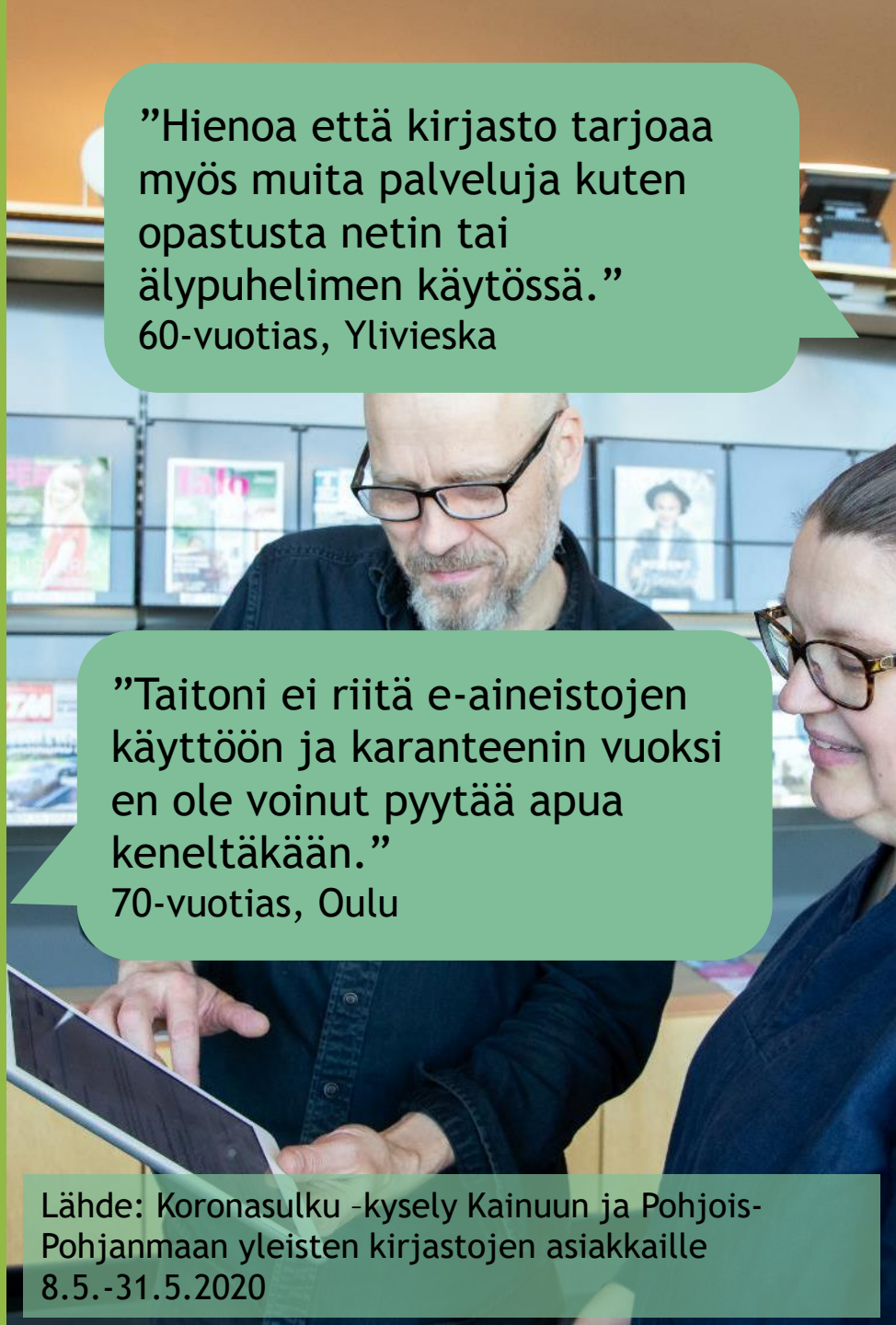
”Kirjastot on paikkoja, joissa
voin olla oma itseni”
varhaisteini, pieni kunta

”Kirjastoautolla asiointi on
perheessä usein yhteinen
mukava hetki.”
45-vuotias, Oulu

Lähde: Koronasulku -kysely Kainuun ja Pohjois-
Pohjanmaan yleisten kirjastojen asiakkaille
8.5.-31.5.2020

DIGIOPASTAMINEN

- Laitteet
- Sovellukset
- Tietosuoja ja -turva
- Mediakasvatus
- Tiedonhaku
- eKirjasto
- Etätietopalvelu
- Julkisten palvelujen käyttö
- Yhteiskäyttöisten digitaalisten laitteiden tarjoaminen

A photograph of a man and a woman in a library. The man, wearing glasses and a dark shirt, is pointing at a tablet held by the woman. They are both looking at the screen. In the background, there are bookshelves with various books and magazines.

”Hienoa että kirjasto tarjoaa myös muita palveluja kuten opastusta netin tai älypuhelimien käytössä.”
60-vuotias, Ylivieska

”Taitoni ei riitä e-aineistojen käyttöön ja karanteenin vuoksi en ole voinut pyytää apua keneltäkään.”
70-vuotias, Oulu

Lähde: Koronasulku -kysely Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan yleisten kirjastojen asiakkaille
8.5.-31.5.2020

OPETUKSEN TUKEA

- Varhaiskasvatus
- Perusaste
- Toinen aste
- Kasvattajien kouluttaminen
- Aineistovinkkaukset
- Lukemaan innostaminen
- Tiedonhaun opetukset
- Tapahtumat
- Tilat opiskeluun ja vapaa-aikaan

”Koulunkäyminen ja tehtävien tekeminen vaikeutui. Myös opinnäytetyö keskeytyi.”
30-vuotias, Oulu

”Kirjasto mahdollistaa opiskeluni, sillä sen kautta saan erittäin kätevästi tarvitsemani kirjat. Lukuinto, jonka syntymisessä kirjaston laaja valikoima on ollut iso tekijä, on tehnyt lapsistamme taitavia lukijoita ja sen myötä hyvin menestyviä koululaisia.”
30-vuotias, Utajärvi

Lähde: Koronasulku -kysely Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan yleisten kirjastojen asiakkaille
8.5.-31.5.2020

KOKOELMATYÖ

- Aineiston valinta
- Luettelointi
- Aineiston käsittely
- Kokoelman ylläpito
- Aineistojen saatavuus: kirjastokimpat, kelluva kokoelma ja kaukolainaus

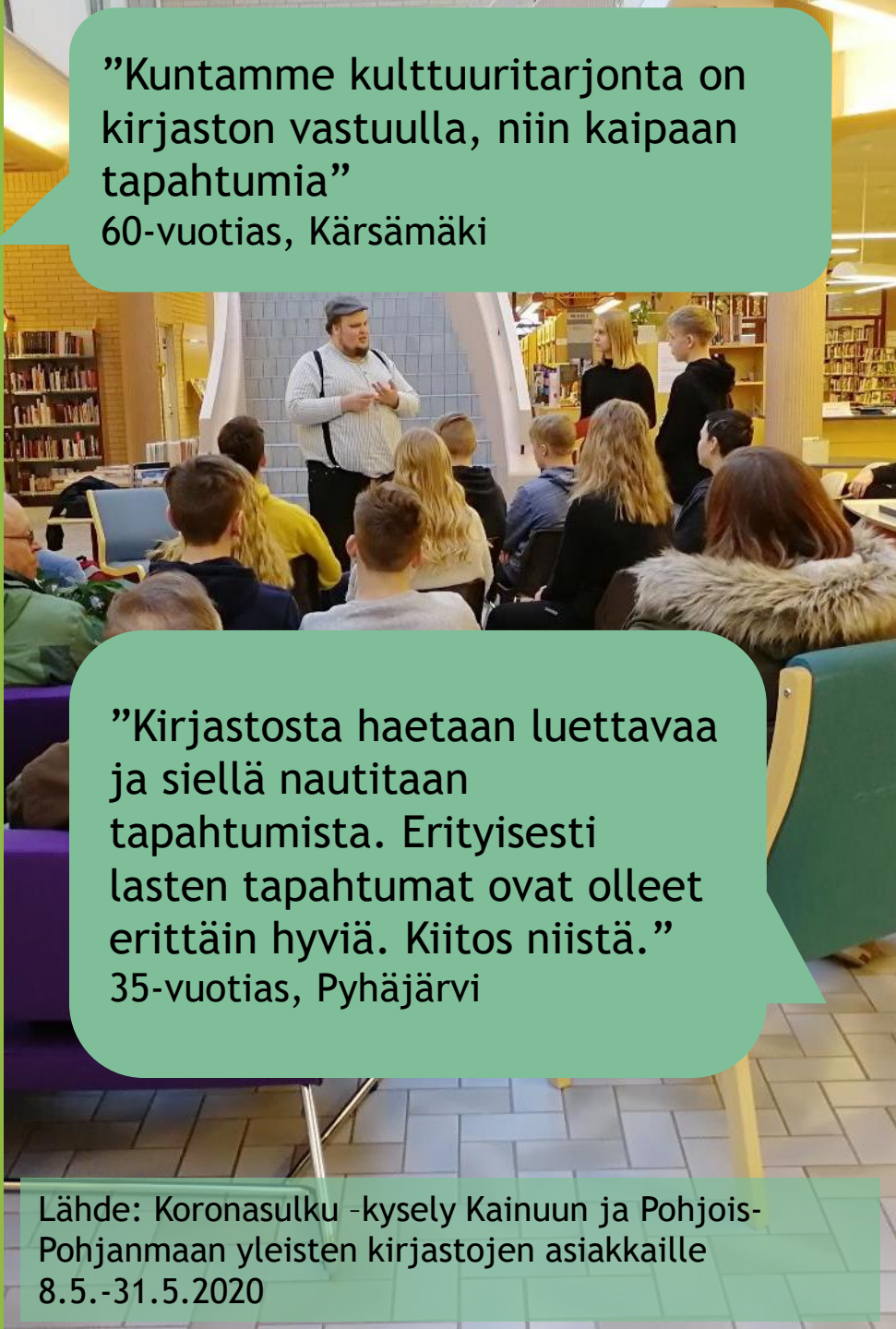
”Kirjaston käyttö on ekologista, en näe vaihtoehtona että kaikkia kirjoja ostaisi itselle.”
45-vuotias, Oulu

”Kirjojen valinta ja etsintä tuottaa iloa, uutuuksiin tutustuminen herättää uusia ajatuksia.”
60-vuotias, Oulu

Lähde: Koronasulku -kysely Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan yleisten kirjastojen asiakkaille
8.5.-31.5.2020

KULTTUURITAPAHTUMIEN TUOTANTO

- Kirjailijavierailut ja muut kirjallisuustapahtumat
- Lukupiirit
- Luennot
- Koulutusseminaarit
- Musiikkitapahtumat ja konsertit
- Taidenäyttelyt
- Tapahtumayhteistyö muiden toimijoiden kanssa
- Tilojen tarjoaminen muille tapahtuman järjestäjille

”Kuntamme kulttuuritarjonta on kirjaston vastuulla, niin kaipaamme tapahtumia”
60-vuotias, Kärsämäki

”Kirjastosta haetaan luettavaa ja siellä nautitaan tapahtumista. Erityisesti lasten tapahtumat ovat olleet erittäin hyviä. Kiitos niistä.”
35-vuotias, Pyhäjärvi

Lähde: Koronasulku -kysely Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan yleisten kirjastojen asiakkaille
8.5.-31.5.2020

LUKEMISEN EDISTÄMINEN

- Yhteistyö opetuksen kanssa
- Lukuopaspalvelut, vinkkaus ja aineistojen suosittelu
- Lukudiplomit, lukuhaasteet ja lukukampanjat
- Aineiston hakupyynnöt ja -paketit
- Lukupiirit, satutunnit, kirjailijavierailut ja muut tapahtumat
- Aineistonäyttelyt
- Aineistojen saavutettavuuden edistäminen

A young boy in a dark cap and jacket is looking at a tablet. The tablet screen shows a magazine cover with the title 'ERA' and 'MENE MAISEMAAN!'. The background is a blurred outdoor scene.

”Harmittaa kovasti, kun en ole päässyt lukemaan uusia Aku Ankkoja ja muita kirjoja.”
10-vuotias, Oulu

”Kirjasto on aidosti arjen luksusta. Lukeminen on iso osa vapaa-aikaa etenkin perheen tokaluokkalaiselle.”
30-vuotias, Sotkamo

Lähde: Koronasulku -kysely Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan yleisten kirjastojen asiakkaille
8.5.-31.5.2020

ASIAKASPALVELU

- Tiedonhaku paikallisesti ja valtakunnallisesti
- Aineiston suosittelu
- Lainaaminen ja palautus
- Kirjastokortit, maksut, varaukset
- Hyllytys, logistiikka
- Saavutettavat palvelut
- Yhteispalvelupisteet muiden toimijoiden kanssa

”Kaipasin kirjaston mukavaa ilmapiiriä ja ystävällistä, aina auttavaista henkilökuntaa.”
35-vuotias, Kärsämäki

”Ilon ja hyödyn paikkaa, jonka vuoksi maksan mielelläni veroni. Loistoesimerkki asiantuntevasti hoidetusta julkisesta palvelusta.”
60-vuotias, Oulu

”Kirjasto on suvaitsevainen ja avoin paikka, josta saan inspiraatiota. On tärkeää, että kaikilla on mahdollisuus saada tietoa ja opiskella, päästä tietoon käsiksi matalalla kynnyksellä”
30-vuotias, Oulu

Lähde: Koronasulku -kysely Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan yleisten kirjastojen asiakkaille
8.5.-31.5.2020

KIRJASTOTYÖN TULEVAISUUS

- Automatisaatio vapauttaa edelleen aikaa asiantuntijatyöhön, jonka merkitys korostuu entisestään
- Yhteistyö lisää tehokkuutta, parantaa palveluiden laatua ja asiakaskokemusta
- Kestävän kehityksen tukeminen ja ilmastonmuutoksen torjunta
- Kirjastojen rooli osallisuuden, tasa-arvon ja demokratian tukemisessa kasvaa

”Tuntuu, että läheskään kaikki eivät arvosta kirjastolaitoksen merkitystä sille, miten Suomi on noussut maaksi, jossa lähes jokainen osaa lukea ja kaikilla on pääsy kauno- ja tietokirjallisuuden pariin”
50-vuotias, Oulu

”Kirjastot ovat koko elämäni olleet maadoittavia turvapaikkoja, joissa on kiva ja rauhoittavaa käydä. Kun elämässä on ollut vaikeaa, jopa jo tietä siinä, että kirjasto on ja pysyy ja sinne voi mennä juuri sellaisena kuin on, on auttanut jaksamaan vaikeina aikoina. Kirjastot suorastaan huokuvat minulle hiljaista hyväksyntää”
40-vuotias, Oulu

KIRJASTOON PANOSTAMINEN KANNATTA

- **Lukemisen edistäminen:** hyvä lukutaito vaikuttaa opintomenestykseen, työuraan ja tulotasoon
- **Vapaa pääsy sisältöihin:** tukee tasavertaisuutta ja elinikäistä oppimista
- **Kansalaisten digiopastaminen:** tukee jokaisen mukana pysymistä ja osallisuutta yhteiskuntaan
- **Kulttuuritapahtumat:** lisäävät hyvinvointia ja kunnan elinvoimaa
- **Yhteisöllinen kohtaamispaikka:** tukee opiskelua, työntekoa, yhdessäoloa ja harrastamista
- **Demokratian tukeminen:** edistää kansalaistoimintaa ja yhteiskunnallista vuoropuhelua

Kirjastojen toiminta vaatii asiantuntevaa henkilökuntaa ja riittäviä resursseja

KIRJASTO

KAINUUN JA POHJOIS-POHJANMAAN KIRJASTOT LUPAAVAT

- Tuottaa yhdenvertaisia kirjastopalveluja kehittäen niitä yhdessä alueellisesti ja valtakunnallisesti
- Tehdä aktiivista ja laaja-alaista yhteistyötä kunnan muiden toimijoiden kanssa (YKN)
- Toteuttaa kirjastojen kouluyhteistyön valtakunnallisia suuntaviivoja (ErTe)
- Edistää kestäväää kehitystä ja olla ekologinen jakamistalouden keskus
- Tukea ja ohjata palveluillamme kansalaisia digitaalisessa ympäristössä toimimisessa
- Tukea palveluillamme lasten, nuorten ja aikuisten lukutaitoja

KIRJASTO

KIRJASTO

KIRJASTO

KAINUUN JA
POHJOIS-POHJANMAAN
KIRJASTOT

Lisätiedot:

Linkit:

Yhteystiedot:

